

VEČ ŽIVLJENJA NA NAŠIH ULICAH, VIŠJA KAKOVOST BIVANJA V NAŠIH SKUPNOSTIH

Dvajset let Evropskega tedna mobilnosti v Sloveniji

#evropskitedenmobilnosti

VSAKOLETNI PRAZNIK Z VIZIJO MANJ PROMETNO OBREMENJENE PRIHODNOSTI

Pobuda Evropskega tedna mobilnosti je povezala občine in prebivalce evropskih krajev pri zagotavljanju bolj trajnostnih oblik mobilnosti in bolj zdravih pogojev za življenje.

Evropski teden mobilnosti je že vse od leta 2002 vsakoletna pobuda, ki evropska mesta in njihove prebivalce podpira v prizadevanjih za zmanjševanje uporabe osebnega avtomobila, večjo prometno varnost, bolj prijetno in zdravo okolje ter bolj trajnostne, vključujoče in dostopne skupnosti. Prizadevanja za človeku in okolju prijaznejše načine mobilnosti vsako leto povežejo na tisoče mest in njihovih prebivalcev, aktivnosti pa tradicionalno potekajo med 16. in 22. septembrom.

Eden od osnovnih namenov pobude je tudi širjenje dobrih praks promocije trajnostne mobilnosti po Evropi in svetu. Promet je namreč eden glavnih virov onesnaževanja zraka, vzrok podnebnih sprememb, telesnih poškodb in tudi smrti. Sprememba navad, povezanih z mobilnostjo, je torej življenjskega pomena za vsako razvito družbo.

Pobuda izhaja iz projekta »Dan brez avtomobila!«, ki je bil leta 1998 prvič izveden v Franciji. Evropska komisija je povabila mesta po vsej Evropski uniji k ukrepanju proti grožnji podnebnih sprememb in k izboljšanju kakovosti življenja, da bodo ta prijetnejša za bivanje.

Evropski pobudi so se kmalu pridružila tudi druga mesta po svetu. Leta 2002 je v njej sodelovalo 328 mest, 2011 že 2.221, 2021 pa že kar 3.197 mest iz 53 držav.

V SLOVENIJI SMO ZRAVEN OD VSEGA ZAČETKA

Pobuda Evropski teden mobilnosti je v zadnjem desetletju postala pomembna državna aktivnost na temo trajnostne mobilnosti.

Večji del aktivnosti v Sloveniji poteka na lokalni ravni, nekatere pa izvajamo tudi na regijski in državni. Pobuda je široko prepoznavna in dobro sprejeta, vsako leto pa je pospremljena tudi z dobro podporo medijev.

Od začetka izvajanja je v pobudi vsaj enkrat sodelovalo 122 slovenskih občin. Gonilno silo pobude predstavlja mreža lokalnih koordinatorjev, ki jih že slabo desetletje podpira in usmerja nacionalni koordinator z Ministrstva za infrastrukturo. Ministrstvo tudi tako skrbi za promocijo in ozaveščanje na področju celostnega prometnega načrtovanja. Prve izvedbe Evropskega tedna mobilnosti je vse do leta 2012 koordiniralo Ministrstvo za okolje in prostor.

V vsebinskem pomenu Evropski teden mobilnosti zagotavlja odlične pogoje za ozaveščanje deležnikov v občinah in regijah ter širše javnosti. Postal je tudi osrednji promotor trajnih ukrepov in dlje trajajočih aktivnosti na področju trajnostne mobilnosti. Zaradi prizadevnosti občin in številnih izjemnih projektov na tem področju danes podeljujemo že več nagrad: nagrado Evropskega tedna mobilnosti, evropsko nagrado za prometno varnost v urbanih območjih ter nagrado za najboljšo Celostno prometno strategijo.

IZ LETA V LETO NAS JE VSE VEČ (IN DOSEGAMO VEDNO VEČ)

2002

»Promocija trajnostnih načinov transporta.«, 26 sodelujočih občin

Prvi Evropski teden mobilnosti je obsegal tedenski program dogodkov, namenjenih ozaveščanju ljudi o različnih vidikih trajnostne mobilnosti.

2004

»Varne ceste za otroke.«, 18 sodelujočih občin

Tema pobude je bilo oblikovanje varnega in prijetnega mesta za najmlajše ter zmanjšanje nevarnosti za otroke v prometu.

2006

»Podnebne spremembe.«, 24 sodelujočih občin

V Evropi je leta 2005 globalno segrevanje povzročilo rekordno število naravnih nesreč, zato so bile podnebne spremembe prepoznane kot ključna tema tudi na področju trajnostne mobilnosti.

2003

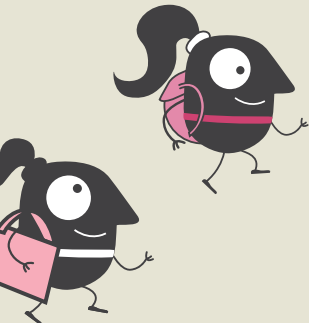
»Dostopnost.«, 15 sodelujočih občin

V središču pozornosti je bilo prijazno mesto, ki ponuja trajnostno mobilnost vsem prebivalcem in je prilagojeno specifičnim potrebam različnih družbenih skupin. Tega leta je Mestna občina Ljubljana prejela nagrado Evropskega tedna mobilnosti zaradi zavezanosti mesta stalnim izboljšavam na področju mobilnosti.

2005

»Drugače na pot!«, 16 sodelujočih občin

Široka paleta trajnostnih ukrepov je bila usmerjena v zmanjšanje števila voženj z avtomobilom in v promocijo uporabe alternativnih vrst prevoza.

2008

**»Zadihajmo s polnimi pljuči.«,
24 sodelujočih občin**

Evropski teden mobilnosti je občine pozval k ozaveščanju ter uvajanju trajnih ukrepov za zmanjševanje ravni onesnaženosti zraka in izpustov CO₂.

2010

**»Potuj pametneje, živi bolje.«,
29 sodelujočih občin**

Osredotočil smo se na resne posledice, ki jih ima pretirana uporaba osebnega avtomobila na zdravje in telesno težo.

2007

**»Vesela ulica.«,
24 sodelujočih občin**

Tega leta smo se zavzemali za povečanje izbire oblik mobilnosti in izboljšanje kakovosti urbanega življenja vseh prebivalcev.

2009

**»Dobra klima mojega mesta.«,
22 sodelujočih občin**

Izbrana tema je prijazno vabila k ustvarjanju bolj sproščenega, zabavnega in zdravega vzdušja v mestih, ki niso več preprejena z avtomobilsko pločevino.

2011

**»Potujmo drugače.«,
25 sodelujočih občin**

Osrednja tema je poudarjala alternativne načine mobilnosti in pogona vozil z namenom, da se zmanjša naša odvisnost od nafte.

2012

»Prava smer je gibanje.«, 29 sodelujočih občin

Tega leta smo skušali pozabiti na avtomobile in v ospredje dati gibanje, saj vsi želimo živeti v mestih s čistim zrakom, manj hrupa ter večjo kakovostjo življenja.

2014

»Naše ulice, naše odločitve.«, 39 sodelujočih občin

K sodelovanju je prvič pristopila celotna regija, sodelovale so vse občine koroške regije v navezavi z lokalno Regionalno razvojno agencijo.

Nagrado je prejela Mestna občina Velenje.

Najbolj aktivne občine so bile: Bled, Novo mesto, Velenje.

2016

»Pametna mobilnost za gospodarsko uspešnost.«, 74 sodelujočih občin

S tem letom se začne pobuda Evropski teden mobilnosti v Sloveniji intenzivneje navezovati tudi na pripravo in izvajanje Celostnih prometnih strategij.

Nagrado je prejela Mestna občina Slovenj Gradec.

Najbolj aktivne občine so bile: Krško, Ljubljana, Novo mesto, Ptuj, Slovenj Gradec, Šoštanj.

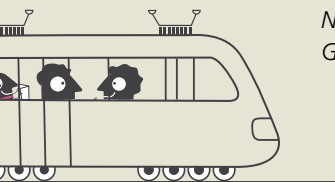

2013

»Vaš korak za čistejši zrak.«, 34 sodelujočih občin

Koordinacijo na državni ravni prevzame Ministrstvo za infrastrukturo, Mestna Občina Ljubljana pa že drugič dobi nagrado Evropskega tedna mobilnosti.

Nagrado je prejela Mestna občina Nova Gorica.

2015

»Potuj raznoliko.«, 58 sodelujočih občin

Tega leta postane sodelovanje celotnih regij že bolj pogosto, s tem pa tudi aktivnosti in trajni ukrepi na regionalni ravni.

Najbolj aktivne občine so bile: Kranj, Ljubljana, Ljutomer, Metlika in Novo mesto ter gorenjska, goriška in koroška regija.

2018

»Združuj in učinkovito potuj.«, 77 sodelujočih občin

Prvi javni razpis za sofinanciranje izvedbe trajnih ukrepov in drugih aktivnosti.

Nagrado sta prejeli Mestna občina Koper in Občina Polzela.

Najbolj aktivne občine so bile: Bohinj, Črna na Koroškem, Koper, Krško, Maribor, Medvode, Polzela, Velenje.

2020

»Izberi čistejši način prevoza!«, 79 sodelujočih občin

Kljub epidemiji je sodelovalo izjemno veliko občin.

Nagrado sta prejeli Mestna občina Nova Gorica in Občina Medvode.

Najbolj aktivne občine so bile: Brežice, Koper, Maribor, Novo mesto, Vipava.

2017

»Združimo moči – delimo si prevoz.«, 71 sodelujočih občin

Izpeljana je bila prva javna konferenca o trajnostni mobilnosti, Slovenija je bila uvrščena med devet najboljših praks na državni ravni.

Nagrado sta prejeli Mestna občina Novo mesto in Občina Krško.

Najbolj aktivne občine so bile: Krško, Ljubljana, Nova Gorica, Novo mesto, Sevnica, Tržič.

2019

»Gremo peš!«, 80 sodelujočih občin

Veliko občin je pilotno zapiralo trge in ulice za motorni promet ter jih poskusno namenilo navdušenim pešcem.

Nagrado sta prejeli Mestna občina Maribor in Občina Kočevje.

Najbolj aktivne občine so bile: Brežice, Krško, Medvode, Nova Gorica, Novo mesto, Sevnica.

2021

»Živi zdravo. Potuj trajnostno.«, 84 sodelujočih občin

Ob dvajsetletnici neprekinjenega sodelovanja se pobude udeleži največ občin do zdaj.

Nagrado sta prejeli Mestna občina Celje in Občina Semič.

Najbolj aktivne občine so bile: Dravograd, Koper, Novo mesto, Puconci.

IDEJE, KI SLOVENIJO SPREMINJAJO V TRAJNOSTNO NARAVNANO DRUŽBO

Izbor najuspešnejših aktivnosti, ki smo jih v Sloveniji v zadnjih letih izpeljali v okviru Evropskega tedna mobilnosti.

V širšem okviru Evropskega tedna mobilnosti občine navadno izvajajo različne aktivnosti, ki so prilagojene izkušnjam lokalnih organizatorjev, lokalni prometni politiki, političnim stališčem glede trajnostne mobilnosti, kadrovskim zmogljivostim, razpoložljivim virom ter potencialom za povezovanja na regijski in državni ravni.

Nekatere od teh aktivnosti so povezane s horizontalnimi temami, kot so informiranje in komuniciranje, vključevanje javnosti ali spremljanje in vrednotenje ukrepov. Druge so tesneje povezane s potovalnimi načini in ukrepi za njihovo promocijo oziroma omejevanje uporabe (na primer promocija hoje ter uporabe javnega prevoza oziroma omejitev uporabe osebnega avtomobila v nekem delu naselja).

Občine, ki šele začenjajo s sodelovanjem v Evropskem tednu mobilnosti, praviloma izvajajo manj zahtevne aktivnosti. Tiste, ki pa že imajo aktivno politično podporo in sprejeto tudi Celostno prometno strategijo, praviloma organizirajo zahtevne aktivnosti, ki so del njihovega večletnega programa.

PRIMER DOBRE PRAKSE IZ OBČINE
ZREČE (2018)

Raziskava naklonjenosti prebivalcev hoji in kolesarjenju

Občina je izvedla anketo med mimoidočimi – pri tem je uporabila prilagojen vprašalnik, ki je nastal v okviru evropskega projekta »Trendy travel«. Vsak anketirani je prejel manjšo nagrado z motivi Evropskega tedna mobilnosti (kapo, majico, odsevník ali parkirno uro). Tako anketo za pešce kot anketo za kolesarje je izpolnilo po 60 prebivalcev. Z izvedenima anketama je občina dobila priložnost za primerjavo rezultatov s tistimi, ki jih je pridobila v okviru priprave Celostne prometne strategije dve leti prej.

PRIMER DOBRE PRAKSE IZ MESTNE
OBČINE MARIBOR (2020)

Brezplačne servisne točke in dobrodošlica za kolesarje

Občina je v okviru Evropskega tedna mobilnosti organizirala brezplačno servisno storitev v jutranjih urah na dveh lokacijah. Ob servisiranju koles so potekali tudi pogovori s kolesarji, nekateri med njimi pa so prejeli tudi prigrizek ali promocijska gradiva. Na ta način je občina odprla enostavno komunikacijsko pot do skupnosti kolesarjev v mestu.

PRIMER DOBRE PRAKSE NA DRŽAVNI
RAVNI (2018–2021)

Začasna sprememba parkirnih mest v javne površine

Ministrstvo za infrastrukturo je koordiniralo več aktivnosti, med njimi preureditve parkirnih mest v površine z drugim namenom – nekatere občine so jih preuredile v zelene javne površine, druge v prostor za druženje oziroma izvajanje javnih programov. S pomočjo takšnih aktivnosti občine pridobijo možnost za preverjanje odzivov javnosti na spremembo namembnosti parkirnih površin, ne nazadnje tudi za opazovanje številnih učinkov takšne spremembe.

PRIMER DOBRE PRAKSE IZ MESTNE
OBČINE KOPER (2018)

Vzpostavitev spletne strani na temo trajnostne mobilnosti

Občina je vzpostavila namensko spletno mesto, ki prebivalcem Kopa omogoča dostop do vsebin, povezanih z Evropskim tednom mobilnosti. Na spletni strani je predstavljena letna osrednja tema Evropskega tedna mobilnosti, kot tudi vse podrobnosti o programu, aktivnostih, dogodkih in seveda o vseh trajnih ukrepih. Na ta način je občina aktivnosti približala prebivalcem, obenem pa pridobila dragoceno orodje za promocijo pomembnih tem in aktivnosti.

PRIMER DOBRE PRAKSE IZ MESTNE
OBČINE SLOVENJ GRADEC (2016)

Preureditev šolskih poti

Občina je izvedla ureditve pločnika, kolesarskih površin, dodatnih površin za kolesarje in pešce ter postavitev preventivnega radarskega sistema. Na ta način je povečala obseg omrežja varnih šolskih poti.

PRIMER DOBRE PRAKSE IZ MESTNE
OBČINE NOVO MESTO (2017)

Organiziranje skupne hoje v šolo

Občina že vrsto let sodeluje s šolami pri organizaciji skupnih prihodov v šolo. V občini aktivnost Pešbus, pri kateri se otroci na poti v šolo združujejo v skupino, občasno izvaja več šol, ena od teh pa tovrstne prihode že več let organizira vse dni v letu.

PRIMER DOBRE PRAKSE IZ OBČINE
KRŠKO (2017)

Umirjanje prometa v okolici šole

Občina je v bližini osnovne šole (ta se nahaja ob državni cesti) uvedla območje z omejitvijo hitrosti na 30 km/h in obenem poskrbela še za pisano ureditev, ki voznike na prijazen način opozarja, da se nahajajo na območju gibanja otrok. Po ureditvi je občina poskrbela še za spremljanje stanja prometa.

PRIMER DOBRE PRAKSE IZ MESTNE
OBČINE LJUBLJANA (2008)

Ureditev skupnega prometnega prostora

Aktivnost je bila izvedena v obliki večletnega procesa in s pomočjo testne ureditve, ki je bila preizkušena prav v času izvajanja Evropskega tedna mobilnosti. Prenova osrednje prometnice v središču mesta je izjemno kompleksen projekt, ki je moral zagotoviti delovanje javnega prevoza, omogočiti stalni pretok kolesarjev in pešcev ter nuditi varnost vseh prometnih udeležencev, obenem pa ustvariti osrednji javni prostor s sodobnejšo identiteto. V pripravo projekta je bilo vključenih veliko strokovnjakov z različnih področij, tj. prometa, oblikovanja in urejanja javnih površin, osvetlitve, okoljevarstva, zdravja, sociologije, ter psihologije. Z novo ureditvijo so pešci, kolesarji in meščani pridobili 6.540 m² novega javnega prostora.

NEKOČ

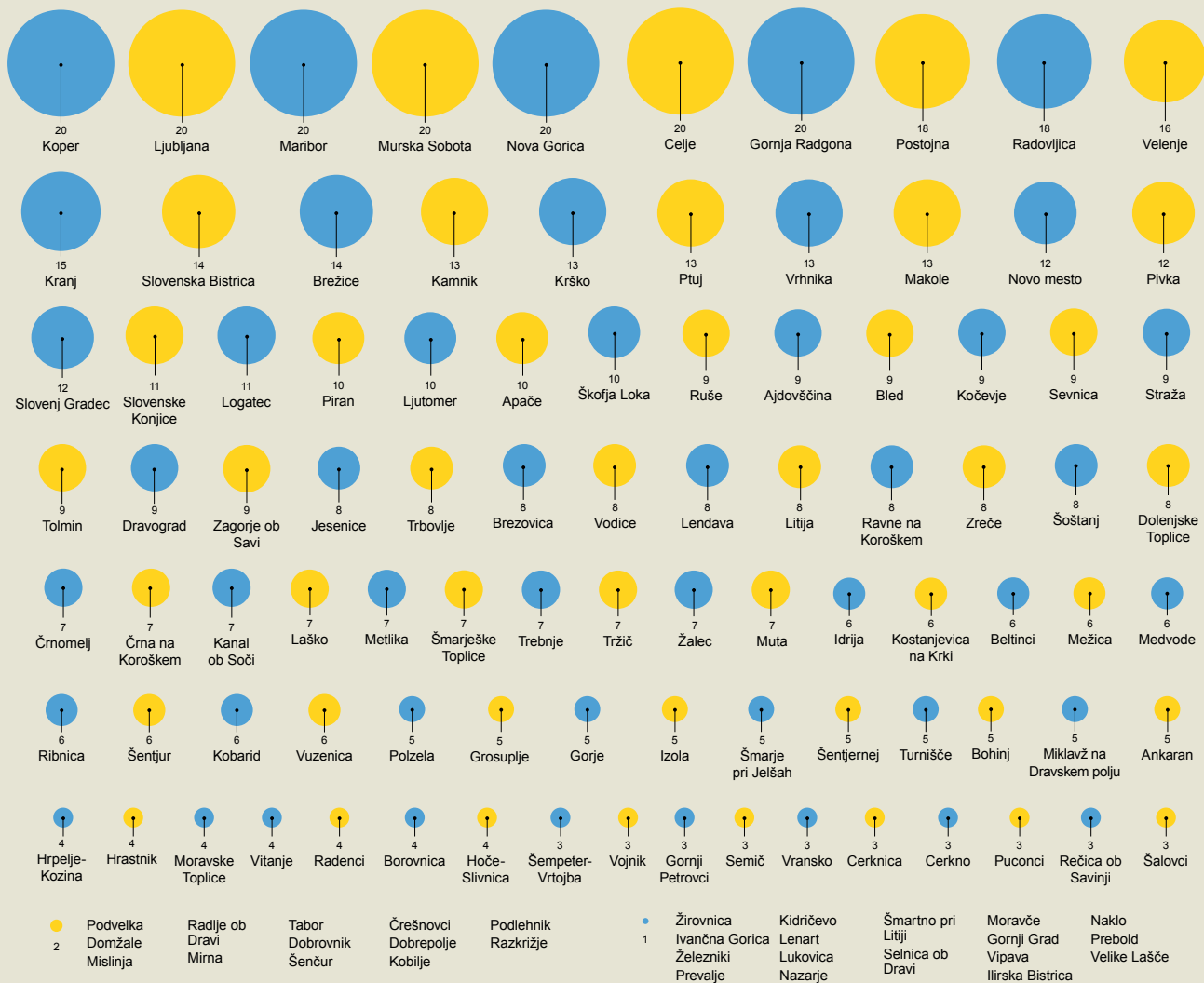
DANES

EPICENTRI TRAJNOSTNE MOBILNOSTI V SLOVENIJI

122 občin, ki so do zdaj sodelovale v Evropskem tednu mobilnosti.

KLJUB USPEHOM JE IZZIVOV OSTALO DOVOLJ ZA ŠE ENO GENERACIJO PIONIR- JEV TRAJNOSTNE MOBILNOSTI

V naslednjih letih bomo Evropski teden mobilnosti še naprej razvijali v smeri osrednje slovenske pobude za manj prometa in več življenja.

Ključna težnja za prihodnost je povečanje števila udeleženih občin in znotraj teh povečanje odstotka trajnih kot tudi zahtevnih ukrepov, ki kompetentno dvigujejo kakovost bivanja v občinah.

Ob trajnih ukrepih nameravamo ohraniti redna srečanja lokalnih koordinatorjev v obliki nacionalne konference in tudi prizadevanje za zagotovitev lastnih virov tako za organizacijo kot za izvajanje aktivnosti v občinah. Med načrti za prihodnost sta tudi okrepljena kampanja na državni ravni in seveda velika želja, da bi se še kakšna slovenska občina uvrstila med najboljše evropske prakse na področju trajnostne mobilnosti.

BREZ VAS NE BO ŠLO. POSTANITE DEL DINAMIČNE SKUPNOSTI, KI VISOKOLETEČE CILJE TRAJNOSTI SPREMINJA V PRIJETNO RESNIČNOST.

Spremljajte naše aktivnosti, naročite se na novice in postanite motor trajnostne mobilnosti v svoji občini. Več informacij lahko dobite na portalu Evropskega tedna mobilnosti: tedenmobilnosti.si.

[#evropskitedenmobilnosti](https://twitter.com/evropskitedenmobilnosti)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

Avtorji fotografij: Vita Kontič Bezjak, Miha Fras, Mitja Kuret, Nik Rovnan, Tanja Simonič, Tanja Tomič, Mariborska kolesarska mreža, Občina Krško, Mestna občina Ljubljana, Mestna občina Slovenj Gradec, Občina Zreče.